

Humán és irreál

2009 május 12. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 1

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Oktatásunk ?rült eltévelyedése a hagyományos szóhasználat szerinti humán tárgyak vissza-szorítása a reáliák javára.Csodálkoznivaló nincs rajta, javítani’ annál inkább. Mi is az: humán tárgy? és mi az: reál?

Leolkálás meghatározás helyett képzeljük magunk elé a keresztet. Ilyggʔlegesnének felsʔ szára az égi, a leremlést meghaladó-megaʔrʔ? világba mutat, ez felel meg a humán tudományoknak, melyek hivatásuk az ember szellemét m?velni. Alsó szára ennek nyú-vánvaló ellentétje, a reálsára, az anyagi világra utal, oda húz. E sommás értékelés után azt is ki kell jelenteni, hogy a nyilvánvaló értékkülönbség ellenére nincs fontossági különbség a két kategória között ebben a mi világunkban. Az a keresztnem vélettlenül az, ami: teljességének megvalósítása feladata korunk

embereinek. Mármint a keresztényeknek.

Erre megvalósítás alapvet?en személyes ügy. Hozzá azonban képességek szükségeltetnek, és máris az oktatásnál vagyunk. Kodály után szabadon: a zsenі tíz százalék lehetség, kilenc-ven százalék szorgalom. Jól értsük meg: a zsenialitás a kegyelem, amit ingyen kap a pacik, a többi véres verejték. De kinek-minek a verejléke? Az idézet/ʔl úgy ʔrik, hogy az alany állel-m?vének kilencven százaléka már csakis saját felel?ssége. Aki nyilvánvalóan tehetséges, és mégsem viszi semmire, az puszuljon, megérdemli! De nem, Kodály (s Karácsony Sándor) idejében az oktatás ma dúló devianciái elképzelhetetlenek voltak. Mert tömegek jeszt? szel-lemi zúllése megkerülhetetlenül irányítja a figyelmet a közoktatás állapotára. S az a kilencven százalék nem ingyen van.

A szorgalom az egyén születése után megszerezhet? tulajdonság. S ilyet hol osztanak más-hol, mint az iskolában? Természetesen nem az egyetemen, oda bekerülni már eleve szorga-lommal lehet. Tételem: a szorgalom oly alapvet?, elemi tulajdonság, melynek megszerzése is elemi feladat. Azaz: elemi iskolai feladat.

A törmlékmccsétk szőzod másodlk felének elsejedt tankönyve hazánk elemi iskoláiban a Trattner és Károlyi által jegyzett Hármas kis kátón. Számunkra is rendkívül tanulságos, különösen, ha összevetjük a berme tárgyadi témák terjedelmét: túlnyomórészt magyar történelem, egykorú földrajz, s a végén, mintegy mellékletként, talán tíz oldal elemi számtan. Ezek az arányok nyilván egybeesnek a korabeli tanmenetben az egyes tárgyakra fordított id?vel. Már hallom is a felháborodás kórusát, miközben következtetésemet fogalmazom: ma másak a követelményeki Ma más a világ! Hál nem. Más követelmények vonatkoznak a pályájukra készl? fjatira, más a feln?ttek világa. Ez tény. De kérdem: melyik anya képes más gyermeket szülni, mint dédi, úkanyja? Semelyik, a gyermek ugyanonnan jön, lelkileg-testileg, mint bármikor máskor a régiségben, következésképpen fej?lődésre is ugyanazok a szabályok érvényesek, legalább karnazkorúig. Márpedig úkapárok, kúrzák a Bólyaiak, aztán a fasori „marsiakók": Teller, Neumann, Szilárd kivétel nélkül a reálludományok kiválóságai, mind-mind a fenti nevelést kapták. Nem kutattam, de nagy összegbe mernék fogadni, hogy egykúk sem hallott egyetlenk?l tizéves kora el?tt.

Lehet sorolni az ellenpéldákat, és logikai alapon látszólagosan cáfolni gondolatmenetemet, de csakis nevek sorolása útján. Csakhogy itt nem egyes kiválóságok kiválóságairól van szó, hanem az általános oktatásról. Abban pedig vitathatatlan a sztívonal erése. S ez a tűzás nélkül katasztrófának nevezhet? helyzet felt?n?en egybeesik egy arányeltolódással, mélgnedig a humán tárgyak: irodalom, történelem, nyelvek, azon belül is a klasszikus görög-latn nyelvek oktatásának részben hátlérbe szorulásával, részben felszámolásával. A szívonal-esés nem feltétlenül a tárgyi tudás hiányában mutatkozik. Abban is, de a nevelés hiányában legalább annyira, s ilt egy rermányugár, hogy már legalább szavakban visszaált a nevelés becsülete. S mi?l neve?tik az a gyermek, aki a hagyományos elemben kétségtelenül meglepta a szükséges munícit ahhoz, hogy kés?bb világraszóló fizikus legyen? Azaz, melyek a legfel?n?bb különbségek az alsó tagozat és az elemi iskola között? Egyéltest fértfantlló, aztán egy, a korának megfelel?, rák-?s tempó, amelybe belefér jó sok bogarászás a tanító úr kertjében, de ne mondja senki, hogy ebb?l annak a korrupt kántornak hasznа volt, hallottuk ezt az egyértmet elegek, ilyet csak az találhat ki, aki még nem látott nyolcéves gyereket egja szenzációnavol tátítkerkedni. Továbbá jelen témánk: hogy a gyerekek, a világ minden és mindenkori kniskolásának megfelel?, érdekl?dése szerinti tananyagot haltott, azaz a „humán", helyesebben: szellemi dolgokat, a napnak legalább három órájában.

Hogy a férfiak visszatérjenek a katedrára, azt elrendelni nem lehet. Legfeljebb ibuzdózni ?kat ara, és ez állami feladat. Hogy a tanmeret id?t haggyon a kicsiknek, mert ahogyan ábor az újból nem tud el?bb lenni, mint ahogyan a naptár pereg, a gyerek sem lehet tudományok m?velésére képes fiatalabban, mint ókapja, és hogy a tanrendbe visszaiíljon a humán-reál tárgyak közötti helyes arány, ez kinek a feladata? Érdekl?dem gyakorló pedagógusoknál és hallottam hivatkozásokat tanmenetre meg alaptantervre meg alaptantervre meg mitsudomén mire, de elfogadni nem tudom. Az a benyomásom, hogy a tantervek készít?i szerepzavarban vannak, vélettenül, vagy mélét, tanterv helyett üzleti terv sikeredett. Elosztva a feladatokat az évek szárna szerint, mint a nagyoknál, és közben megfeledkeztek egy, helyesebben sok ezer apródságról! Akiknek majd, valamikor, teljesíteni kell sok kisebb, és egy nagy „üzleti tervet", már ha képesek lesznek rá.

Az elemiben négy évem kerecstől kezdnek meglehet?en „érlelt" gyerek felsʔbb iskolába lépve csodákra lesz képes. Ha biztos kézzel vezeti cenzúrját, a klevatórával is jóltben bolégyul. Ha tudja a Vezuf-falkat név szerint, a górnek közlít is jóltban elígazodik. Hogy ezt most találtam ki? Hát könnlk fog az a huszonegyedik században is, és ezt felel?ssséggel állíthatom, mert ismerek olyan id?s embert, aki elemit végzett. És kiváló szellemi munkát végez, nagyuzer? tanulmányokat ir egy szál cenzúrával, mert még tídgépet sem használ, mert ? képes a fejében összeállítani mondanivalóját jóbban, mint az én konzsúlyom szövegszerkeszt? programmal. Igen, be kell látni, hogy az eszköz fejlettsége fordított arányban áll a felhasználó ember képességeivel, legalábbis rendszerint. És mivel ez itt mégiscsak emberi témadatom, és nem a tárgyaké, több figyelmet kell fordítanunk az embarra.

Hogy aztán a szorgalmat annak a hagyományos nevelésnek melyik összetev?je eredményezi, azt állapítsák meg arra hivatott szakemberek. Mi most csak képzeletben hasonlítsunk össze két gyereket: mindkett? négy évet járt eddig iskolába, az egyik elemibe, a másik általános alsó tagozatba. Az elv? kétségtelenül kevesebb tárgyi tudással bír, de kifogástalan a beszéde és a helyesírása, és tudja a szorzótáblát fejb?l. Otthon van a magyar történelemben, amennyire az elvárható. Egyenes a gerince, mert soha nem cipelt egy könyvnél többet. Ugyanakkor ?rúlt kíváncsiság hajtja, hiszen eddig is egyúlt élt velünk, és látta a nagyok hallatlanul izgalmas világát, el is leste, amit lehetett, de még nem tanulhatta azt! A másikat sajnos nem kell elképzelni, láthatjuk elegel. Sokrnindent tud, jóval többet, mint kis kollégája. Csakhát kissé bizonytalan, és nagyon nem szeretl, ha felelnlk. Általában nem szereti az iskolát. Gódse a hála, és nagy valószín?séggel átszlendik is. Többféle különbözés is járt, de az ott tanultakból bizony nem sok maradt. Egyedül a számítógép érdekli, (de nem a számítástechnika), mert olyan jókat lehet ibolddzni...

Megkezd?dik az új tanév. Mi történik a két gyerekkel? Az elv? megszerzett képességeivel s hozott tudásszomjúkat hetek alatt behozza látszólagos, mert tárgyi elmaradását. Ell?l kezdve önbizalma, ha esetleg eddig nem volt, törelten. Tudásszomja szorgalommá érik, és bármit egy olvasás után perfektül elsajátít. A másik számára minden ott folytatódik, ahol tavaly abbahagyta...

Ezek a gondolatok természetesen a nagy átlagra érvényesek. A mai, általam kritizált rendszerben is feln?ttek kiváló elmék. De meggy?z?désem, hogy a rendszer ellenében, és mintaszer? családi háttérrel. Mert a közoktatás nem minden.

Pogány István

Szerz? a Flag Polgári M?hely tagja



Ajánló